

V Bruselu dne 19.2.2020
COM(2020) 67 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Formování digitální budoucnosti Evropy

Formování digitální budoucnosti Evropy

1. Úvod

Digitální technologie zásadním způsobem proměňují náš každodenní život, práci a podnikání, to, jak cestujeme a komunikujeme, i naše vzájemné vztahy. Digitální komunikace, interakce prostřednictvím sociálních médií, elektronické obchodování a digitální podniky nezadržitelně mění náš svět. Generují neustále rostoucí objemy dat, která, pokud je spojíme a využijeme, mohou přinést úplně nové způsoby a úrovně vytváření hodnot. Jde o stejně přelomovou transformaci, jakou byla průmyslová revoluce.

Předsedkyně Komise Ursula von der Leyenová ve svých politických směrech zdůraznila, že Evropa se musí postavit do čela přechodu ke zdravé planetě a k novému digitálnímu světu. Je to dvojnásobná výzva – zelená a digitální transformace musí jít ruku v ruce. Jak říká Zelená dohoda pro Evropu, musíme se neprodleně přeorientovat na udržitelnější řešení – taková, která budou efektivně využívat zdroje, budou oběhová a klimaticky neutrální. Zároveň každý občan, každý zaměstnanec i každý podnikatel musí mít, bez ohledu na to, kde žije, stejnou šanci těžit z výhod stále digitalizovanější společnosti.

Digitální řešení, jako jsou komunikační systémy, umělá inteligence či kvantové technologie mohou náš život v mnoha směrech obohatit. Výhody digitálních technologií ovšem nejsou bez rizika ani zadarmo. Lidé mají pocit, že ztratili kontrolu nad svými osobními daty a jsou čím dál více zahlceni umělými podněty, které si žádají jejich pozornost. Naši celkovou osobní spokojenost i kritickou infrastrukturu či obecnější bezpečnostní zájmy navíc může ohrožovat nepřátelská činnost v kyberprostoru.

Takto zásadní sociální transformace volá po hluboké reflexi napříč všemi vrstvami společnosti a po hledání způsobu, jak na tato rizika a problémy co nejlépe reagovat – a to jak nyní, tak v budoucnosti. Bude to stát obrovské množství práce, avšak Evropa bezpochyby má možnosti, jak lepší digitální budoucnost pro všechny přinést.

2. Naše vize a cíle

Komise chce, aby evropská společnost fungovala na digitálních řešeních, jež budou jasně odrážet naše společné hodnoty a obohatí život nás všech: lidé musí mít možnost osobního rozvoje, svobodné a bezpečné volby i zapojení do společnosti bez ohledu na věk, pohlaví nebo povolání. Podniky musí mít k dispozici rámec, který jim umožní zahájit činnost, rozšiřovat se, spojovat a využívat data, inovovat a soutěžit či spolupracovat za férových

podmínek. A Evropa potřebuje mít možnost volby a realizovat digitální transformaci svým vlastním způsobem.

Technologická suverenita Evropy začíná integrovanými a odolnými daty, infrastrukturami, sítěmi a komunikacemi. Je potřeba vytvořit správné podmínky k tomu, aby Evropa mohla vyvíjet a zavádět své vlastní klíčové kapacity a snížit tak svou závislost v zásadních technologiích na ostatních částech světa. Takové kapacity umocní schopnost Evropy definovat v digitální éře svá vlastní pravidla a hodnoty. Svou technologickou suverenitou se Evropa nevymezuje vůči ostatním, ale soustředí se na potřeby Evropanů a evropského sociálního modelu. Evropská unie zůstane otevřená každému, kdo bude připraven hrát podle evropských pravidel a splňovat evropské normy, bez ohledu na to, kde sídlí.

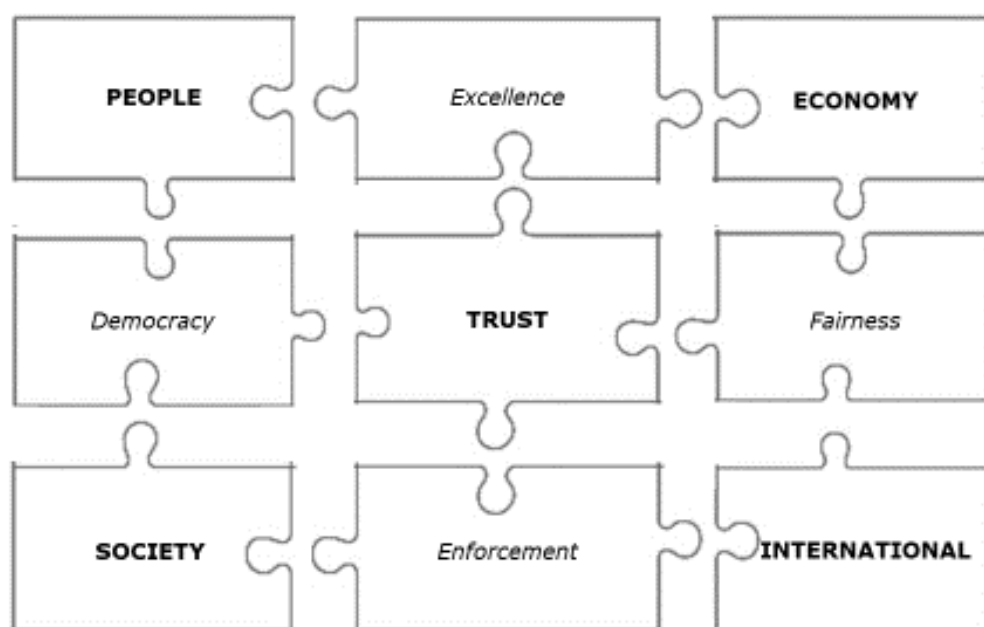
Občané by měli mít možnost se díky poznatkům získaným z neosobních údajů lépe rozhodovat. Taková data by měla být přístupná všem, ať už jde o soukromý, nebo veřejný subjekt, malý, nebo velký, startup, nebo gigant. Tak bude společnost moci z inovací a konkurence vytěžit nejvíce a výhody digitální dividendy budou moci čerpat všichni. Digitální Evropa by měla odrážet to nejlepší, čím Evropa je – otevřená, spravedlivá, různorodá, demokratická a sebevědomá.

V příštích pěti letech se Komise zaměří na tři hlavní cíle, jež mají zajistit, aby digitální řešení pomohla Evropě projít digitální transformací svým vlastním způsobem, který bude prospěšný pro její obyvatele a respektovat její hodnoty. Také ji postaví do pozice, z níž bude moci v globální debatě udávat tón.

- **Technologie, které slouží lidem:** Vývoj, zavádění a šíření technologií, které výrazně zlepší každodenní život lidí. Silná a konkurenceschopná ekonomika, která ovládá a formuje technologie s respektem k evropským hodnotám.
- **Spravedlivá a konkurenceschopná ekonomika:** Jednotný trh bez napětí či třecích ploch, na němž podniky všech velikostí a ve všech odvětvích vzájemně soutěží za rovných podmínek a mohou vyvíjet, nabízet a využívat digitální technologie, výrobky a služby v rozsahu, který zvýší jejich produktivitu a globální konkurenceschopnost, a kde spotřebitelé vědí, že jsou respektována jejich práva.
- **Otevřená, demokratická a udržitelná společnost:** Důvěryhodné prostředí, v němž mají občané kontrolu nad tím, jak jednají a komunikují a jaká data poskytují online i offline. Evropský způsob digitální transformace, který podporuje naše demokratické hodnoty, respektuje naše základní práva a přispívá k udržitelné a klimaticky neutrální ekonomice efektivně využívající zdroje.

Aby byla Evropa schopná skutečně ovlivňovat, jakým způsobem se digitální řešení globálně vyvíjejí a používají, musí se sama stát silným, nezávislým a rozhodným digitálním hráčem. K tomu bude potřebovat jasný rámec, který bude prosazovat důvěryhodnou digitalizovanou interakci napříč společnostmi, mezi lidmi i podniky. Důraz na důvěryhodnost je přitom pro úspěch digitální transformace naprosto zásadní.

Vytváření Evropy připravené na digitální éru je komplexní proces, do nějž vstupuje mnoho vzájemně propojených aspektů a jehož výsledek nebude patrný, dokud do sebe všechny díly nezapadnou. V následujících částech je popsáno, jak hodlá Komise všechny části skládky spojit a proměnit svou vizi ve skutečnost.

A. Technologie, které slouží lidem

Na poli technologií a kreativity má Evropa za sebou dlouhou a úspěšnou minulost. Je nejsilnější, když jedná jako jeden celek a EU a její členské státy – včetně regionů a obcí, akademické obce, občanské společnosti, finančních institucí, společností a sociálních podniků – spojí své síly. Jednotlivé evropské země musí spojit své investice do výzkumu a inovací, vzájemně sdílet své zkušenosti a spolupracovat. Nedávné dohody o spolupráci v oblastech, jako jsou superpočítače a mikroelektronika, ukázaly, že spolupráce může být velmi efektivní.

Podobné iniciativy v klíčových oblastech příští vlny inovativních technologií budou následovat. Důležité je v tomto ohledu prosazovat i digitální transformaci veřejné správy v celé Evropě.

Musíme více investovat do strategických kapacit, s nimiž budeme schopni vyvíjet a využívat digitální řešení ve velkém, a snažit se, aby hlavní digitální infrastruktury, jako jsou rozsáhlé sítě 5G (a v budoucnu 6G) a technologie *deep tech*¹, byly interoperabilní. Jeden příklad za všechny: konektivita. Je tím nejzákladnějším stavebním kamenem celé digitální transformace, díky ní mohou proudit data, lidé mohou spolupracovat, ať jsou kdekoli, a k internetu lze připojit více věcí, čímž se transformuje výroba, mobilita a logistické řetězce. Naprostá nezbytná, chceme-li využít digitální růstový potenciál Evropy, je gigabitová konektivita², kterou zajistí zabezpečené infrastruktury optických vláken a 5G. K dosažení vytyčených cílů EU v oblasti konektivity do roku 2025 jsou nutné odpovídající investice na úrovni EU, jednotlivých států i regionů³.

K naplnění těchto cílů přispěje nový víceletý finanční rámec EU. Účelem je vytvořit tam, kde na tom záleží, více a lepších strategických kapacit, a to pomocí cílených programů financování⁴ a s využitím záruk programu InvestEU, strukturálních fondů a fondů pro rozvoj venkova⁵. Veřejné financování je potřeba využít k mobilizaci soukromých investic, protože jedině tak lze nedostatek investic překlenout. Unie kapitálových trhů inovativním a špičkovým technologickým společnostem v celé EU zprostředkuje přístup k tržnímu financování. Musíme proto zajistit, aby byla k financování digitálních inovací k dispozici široká škála soukromého a veřejného kapitálu.

Evropa potřebuje investovat do konektivity, technologií *deep tech* a lidského kapitálu, ale i do inteligentní energetické a dopravní infrastruktury. Jen na investice do digitální infrastruktury a sítí chybí EU 65 miliard EUR ročně⁶. Reformy a vyšší investice do výzkumu a vývoje a do zavádění technologií by mohly do roku 2030 přinést kumulativní dodatečný růst HDP ve výši 14 %. Rychlá reakce (například zvýšení investic a přijetí opatření již do roku 2022 namísto

¹ Superpočítače, kvantové technologie, technologie blockchain a bezpečné panevropské cloudové kapacity.

² Sdělení Komise „Připojení pro konkurenceschopný jednotný digitální trh – na cestě k evropské gigabitové společnosti“, COM/2016/587 final.

³ Ke splnění těchto cílů je třeba, aby všechny domácnosti ve městech i na venkově měly internetové připojení o rychlosti „minimálně 100 Mb/s s možností upgradování na gigabitovou rychlost“. Dle předpokladů Komise budou totiž domácnosti v průběhu tohoto desetiletí stále častěji potřebovat 1 Gb/s. Tomu napovídá skutečnost, že Komise pozoruje exponenciálně rostoucí poptávku po kapacitě sítí a že je nutné zajistit udržitelné investice do sítí schopných nabídnout symetrické (tj. jak pro stahování, tak odesílání dat) gigabitové rychlosti, které uspokojí nároky evropské datové ekonomiky po roce 2025. Všichni socio-ekonomičtí aktéři, jako jsou školy, nemocnice, podniky, by měli mít gigabitové připojení se stejnou rychlostí stahování a odesílání dat už do roku 2025.

⁴ Program Digitální Evropa, Nástroj pro propojení Evropy (CEF 2), Horizont Evropa, kosmický program.

⁵ EFRR, EZFRV.

⁶ *Obnova konkurenceschopnosti EU*, EIB 2016. Investiční zpráva EIB 2019/20 *Urychlení evropské transformace* potvrzuje, že na podporu digitalizace infrastruktur jsou nutné rozsáhlé veřejné investice.

2025) by do roku 2030 přinesla nárůst HDP o dalších 3,2 % a nová pracovní místa⁷. Takové sociálně-ekonomické oživení si Evropa nemůže dovolit promeškat.

Investice do inovací ovšem představují pouze část skládky. Skutečná digitální transformace musí začít tím, že se evropští občané i podniky budou moci spolehnout, že jsou jejich aplikace a výrobky bezpečné. Čím více jsme propojeni, tím zranitelnější jsme vůči nepřátelské kybernetické činnosti. Abychom tuto rostoucí hrozbu odvrátili, musíme ve všech fázích spolupracovat: nastavit konzistentní pravidla pro společnosti a silnější mechanismy proaktivního sdílení informací; zajistit operativní spolupráci mezi členskými státy a také mezi EU a jejími členskými státy; vytvářet synergie mezi civilní kybernetickou odolností, vymáháním práva a obranným rozměrem kybernetické bezpečnosti⁸; pomocí nových nástrojů pro boj proti kybernetické trestné činnosti zajistit, aby donucovací a justiční orgány mohly pracovat efektivně, a v neposlední řadě zvyšovat povědomí občanů EU o kybernetické bezpečnosti⁹.

Pocit bezpečí není jen otázkou kybernetické bezpečnosti. Lidé musí být schopni důvěřovat technologii jako takové i způsobu, jakým se používá. Obzvláště důležité je to u umělé inteligence. V této souvislosti předkládá Evropská komise bílou knihu o excelenci a důvěryhodnosti ekosystémů v oblasti umělé inteligence vycházející z evropských hodnot.

Významnou součástí celé vize digitální transformace v Evropě je lepší vzdělávání a dovednosti. Evropské společnosti potřebují digitálně schopné zaměstnance, aby na globálním technologizovaném trhu uspěly. Pracující pak potřebují digitální dovednosti, aby uspěli na rychle se měnícím a stále více digitalizovaném pracovním trhu¹⁰. Perspektivní kariéře v technologických odvětvích se může a musí věnovat více žen, přičemž evropský technologický sektor schopnosti a dovednosti žen potřebuje.

Digitální dovednosti přitom zdaleka nejsou potřeba jen na pracovním trhu. S tím, jak digitální technologie prorůstají naším profesním i osobním životem, stala se alespoň základní počítačová gramotnost a digitální dovednosti podmínkou efektivního zapojení do současné společnosti.

S postupující automatizací nejrůznějších procesů povede digitalizace ke změnám i mimo technologický sektor. Řada povolání projde kompletní proměnou. Digitalizace musí být spravedlivá a motivovat ženy, aby se na ní plně podílely. Klíčovou úlohu v tom budou hrát sociální partneři. Současně je podpora inovací a šíření technologií předpokladem ke

⁷ *Shaping the digital transformation*, studie vypracovaná pro Evropskou komisi společností McKinsey Global Institute (předpokládané zveřejnění ve 2. čtvrtletí 2020).

⁸ Důležitým mezníkem je nedávno zveřejněný „soubor opatření EU pro bezpečné sítě 5G“, který zavádí několik silných a komplexních opatření pro koordinovaný přístup EU k zabezpečení sítí 5G.

⁹ Větší kybernetická bezpečnost zásadním způsobem přispěje k vytvoření skutečné a efektivní bezpečnostní unie.

¹⁰ Více než 90 % pracovních míst již vyžaduje alespoň základní digitální dovednosti, avšak 43 % evropských občanů a více než třetina pracovní síly EU je nemá.

kvalitnímu životu a pracovním příležitostem a způsobem, jak odstranit rozdíly v účasti na trhu práce, zejména ve venkovských a vzdálených oblastech trpících stárnutím a úbytkem obyvatelstva.

Nové výzvy se objevují i v souvislosti s pracovními podmínkami. Rostoucí počet online platforem přinesl nové způsoby, jak si lidé mohou zajistit příjem a zapojit se do pracovního trhu nebo se na něm udržet. Zároveň budí otázky ohledně právní ochrany lidí, kteří nemají status pracovníka, avšak z části jsou ohroženi stejně jako pracovníci. Komise proto navrhne jasnější rámec upravující podmínky pracovníků platforem.

Klíčová opatření

- **Bílá kniha o umělé inteligenci**, která předkládá možné podoby legislativního rámce pro důvěryhodnou umělou inteligenci (přijata společně s tímto sdělením). Navazovat budou aspekty bezpečnosti, odpovědnosti, základních práv a dat (4. čtvrtletí 2020).
- **Vybudování a zavádění špičkových společných digitálních kapacit** v oblasti umělé inteligence, kybernetické bezpečnosti, superpočítačů, kvantové výpočetní techniky, kvantové komunikace a technologie blockchain. Evropské strategie v oblasti kvantových technologií a technologie blockchain (2. čtvrtletí 2020) a revidované nařízení o společném podniku pro vysoce výkonnou výpočetní techniku¹¹.
- **Zrychlení investic do evropské gigabitové konektivity** prostřednictvím revize směrnice o snížení nákladů na širokopásmové připojení¹², aktualizovaného **akčního plánu 5G a 6G** a nového programu politiky rádiového spektra (2021). **Koridory 5G pro propojenou a automatizovanou mobilitu**, včetně železničních koridorů, budou spuštěny v horizontu 2021–2030 (2021–2023).
- Evropská strategie kybernetické bezpečnosti zahrnující **zřízení společné kybernetické jednotky**, přezkum směrnice o bezpečnosti sítí a informačních systémů¹³ a pobídnutí **jednotného trhu kybernetické bezpečnosti**.
- **Akční plán digitálního vzdělávání** na zlepšení počítačové gramotnosti a digitálních dovedností na všech úrovních vzdělávání (2. čtvrtletí 2020).
- Rozšířená **agenda dovedností** ke zlepšení digitálních dovedností v celé společnosti a rozšířené **záruky pro mladé lidi** kladoucí velký důraz na digitální dovednosti při změně povolání na začátku kariéry (2. čtvrtletí 2020).
- Iniciativa za zlepšení pracovních podmínek **pracovníků platform** (2021).
- Rozšířená **strategie interoperability vládních institucí v EU**, která má zajistit koordinaci a společné normy bezpečného a přeshraničního toku dat a služeb ve veřejném sektoru (2021).

B. Spravedlivá a konkurenceschopná ekonomika

Ve stále se zmenšujícím světě, v němž nabývají na důležitosti technologie, potřebuje Evropa dál jednat a rozhodovat nezávisle a omezit přílišnou závislost na digitálních řešeních vytvořených za jejími hranicemi.

K vývoji mnoha výrobků a služeb jsou nutná data, která musí být široce a snadno dostupná, snadno přístupná a jednoduše využitelná a zpracovatelná. Data se stala základním výrobním faktorem a hodnotu, která tak vzniká, je třeba vracet a sdílet s celou společností, která se na

¹¹ Nařízení Rady (EU) 2018/1488 ze dne 28. září 2018.

¹² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/61/EU ze dne 15. května 2014.

¹³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1148 ze dne 6. července 2016.

poskytování dat podílí. Proto musíme vytvořit skutečně jednotný evropský datový trh – evropský datový prostor stojící na evropských pravidlech a hodnotách.

Mnoho evropských společností – zejména malých a středních podniků – zavádí digitální technologie pomalu, a netěží tak z jejich výhod a přichází o možnosti vlastní expanze. Komise se bude snažit tento problém řešit v nové průmyslové strategii EU, v níž stanoví opatření, jež umožní přechod na digitalizovanější, čistší, více oběhový a globálně konkurenceschopný průmysl EU. Její součástí bude i strategie pro malé a střední podniky – zcela nezbytnou složku evropské ekonomiky, kterou často brzdí nedostatek kvalifikovaných pracovních sil a nedostatečný přístup k financování a na trhy.

K zahájení činnosti a růstu potřebují malé a střední podniky v Evropě hladce fungující jednotný trh, který nebrzdí místní či vnitrostátní předpisy, jež zvyšují administrativní zátěž zejména menších podniků. Malé a střední podniky potřebují jasná a přiměřená pravidla, jež budou v celé EU efektivně a jednotně vymáhána a jež jim nabídnou obrovsky silný domácí trh, z něhož budou schopné expandovat do světa.

V digitální éře jsou rovné podmínky pro podniky, malé i velké, důležitější než kdykoliv předtím. Z toho plyne, že pravidla, která platí offline – od pravidel hospodářské soutěže a jednotného trhu přes ochranu spotřebitele a duševního vlastnictví po daňový systém a práva pracujících – by měla platit i online. Spotřebitelé musí být schopni důvěřovat digitálním produktům a službám stejně jako jakýmkoliv jiným. Je třeba věnovat pozornost nejvíce zranitelným spotřebitelům a zajistit vymáhání předpisů o bezpečnosti, a to i ve vztahu ke zboží pocházejícímu ze třetích zemí. Některé platformy dosáhly takových rozměrů, že mohou efektivně vystupovat jako soukromí strážci trhů, spotřebitelů a informací. My musíme zaručit, aby systémová role některých online platforem a jejich tržní síla neohrožovaly spravedlnost a otevřenost našich trhů.

Pokud jde konkrétně o unijní právo hospodářské soutěže, jeho základy jsou stejně relevantní jak pro digitální, tak pro tradiční odvětví. Právo hospodářské soutěže tím, že pomáhá vytvořit rovné podmínky, takže trhy slouží spotřebitelům, prokazuje EU dobrou službu. Zároveň je důležité, aby pravidla hospodářské soutěže nepřestávala plnit svůj účel ani ve světě, který se rychle mění, je čím dál více digitální a musí se stát ekologičtější. S ohledem na to Komise v současnosti zvažuje, zda je způsob, jakým jsou stávající pravidla aplikována, například ve vztahu k antimonopolním opatřením, efektivní, a provádí přezkum a hodnocení pravidel jako takových, aby se ujistila, že splňují současné digitální a ekologické požadavky.

Již rozpracovaný je přezkum pravidel upravujících horizontální a vertikální dohody a sdělení o definici trhu a také kontrola účelnosti několika pokynů ke státní podpoře. K hlavním otázkám digitální budoucnosti Evropy patří přístup k datům, jejich spojování a sdílení a rovnováha mezi obchodováním online a offline. Přezkum sdělení o definici trhu zohlední i

nové obchodní modely týkající se digitálního podnikání – jako jsou služby „zdarma“, kdy za přístup k nim uživatelé poskytují své údaje – a jejich vliv na konkurenční omezení. V případě probíhající kontroly účelnosti sdělení Komise o významných projektech společného evropského zájmu z roku 2014 je účelem zjistit, zda je nutné je aktualizovat, a tím ještě více objasnit podmínky, za kterých lze efektivně realizovat státem vedené projekty v klíčových odvětvích, jež mají strategický význam pro budoucnost Evropy z digitálního a ekologického hlediska.

Dále Komise plánuje odvětvové šetření výrazně zaměřené na nové a rozvíjející se trhy, které formují naši ekonomiku a společnost.

Samotná politika hospodářské soutěže nicméně není schopná vyřešit všechny systémové problémy, jež se v ekonomice platform mohou objevit. Vzhledem k logice jednotného trhu je možné, že abychom mohli zaručit otevřenost hospodářské soutěže, spravedlnost a inovace a také možnost vstupu na trh či veřejný zájem nad rámec hospodářské soutěže nebo ekonomických hledisek, budeme potřebovat další pravidla.

Velkou výzvou je zajistit v digitální ekonomice spravedlnost. V digitálním světě bez hranic plyne většina zisku z hodnot generovaných datovou ekonomikou několika málo společnostem s tím největším podílem na trhu. Z jejich zisku navíc v důsledku zastaralých předpisů o dani z příjmů právnických osob často nejsou v místě, kde je vytvářen, placeny daně, což narušuje hospodářskou soutěž. Komise proto bude hledat způsoby, jak daňové problémy vyplývající z digitalizace ekonomiky řešit.

Klíčová opatření

- **Evropská strategie pro data**, díky níž se má Evropa stát globální vůdčí ekonomikou aktivně využívající data (únor 2020) a podle níž má být vypracován legislativní rámec pro správu dat (4. čtvrtletí 2020) a případně i právní akt o datech (2021).
- Průběžné hodnocení a přezkum **účelnosti unijních pravidel hospodářské soutěže** v digitálním věku (2020–2023) a zahájení odvětvového šetření (2020).
- V rámci balíčku souvisejícího s aktem o digitálních službách se bude Komise dále zabývat **právní úpravou *ex ante***, aby zajistila, že trhy charakteristické velkými platformami s velkým síťovým účinkem fungujícími jako strážci zůstanou spravedlivé a otevřené konkurenci ze strany inovátorů, podniků a nových subjektů vstupujících na trh (4. čtvrtletí 2020).
- Návrh **balíčku průmyslové strategie** zahrnujícího soubor opatření, jejichž účelem je usnadnit přechod na čistý, oběhový a globálně konkurenceschopný průmysl EU, a to včetně malých a středních podniků, a zpřísnit pravidla jednotného trhu.
- Vytvoření rámce umožňujícího vhodný, konkurenceschopný a bezpečný digitální finanční sektor, včetně legislativních návrhů týkajících se kryptoaktiv a digitální provozní a kybernetické odolnosti finančního sektoru, a dále strategie vytváření integrovaného trhu

plateb v EU, který bude podporovat celoevropské digitální platební služby a řešení (3. čtvrtletí 2020).

- **Sdělení o zdanění podniků pro 21. století**, které zohledňuje pokrok v rámci Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) a navrhuje řešení daňových otázek vyplývajících z digitalizace ekonomiky.
- Předložení nového **programu pro spotřebitele**, který umožní spotřebitelům informovaně se rozhodovat a hrát v digitální transformaci aktivní roli (4. čtvrtletí 2020).

C. Otevřená, demokratická a udržitelná společnost

Lidé mají právo na technologie, kterým mohou důvěřovat. Co je nelegální offline, musí být nelegální i online. Ačkoliv budoucnost digitálních technologií nelze předvídat, evropské hodnoty, etické principy a sociální a environmentální standardy musí platit i v digitálním prostoru.

Evropa se svým obecným nařízením o ochraně osobních údajů, které nastavilo základní normy, a pravidly spolupráce mezi online platformami a podniky v posledních letech proslapávala cestu k otevřenému, spravedlivému a inkluzivnímu internetu orientovanému na lidi. Komise hodlá chránit evropské demokracie a hodnoty, na nichž stojí, a bude proto pokračovat ve vytváření a zavádění inovativních a přiměřených pravidel vhodných pro důvěryhodnou digitální společnost. Ta by měla být plně inkluzivní, spravedlivá a přístupná všem.

V souvislosti s tím je naprosto nezbytné zpřísnit a modernizovat pravidla platná pro digitální služby v celé EU a jednoznačněji vymezit roli a povinnosti online platform. S prodejem nelegálního, nebezpečného nebo padělaného zboží a šířením nelegálního obsahu je třeba bojovat stejně efektivně online i offline.

Důvěryhodnost v online světě znamená také pomoci spotřebitelům získat větší kontrolu nad svými daty a identitou a převzít za ně odpovědnost. Potřebujeme jasnější pravidla transparentnosti, jednání a odpovědnosti subjektů fungujících jako strážci informačních a datových toků a efektivně vymáhat ta stávající. Lidé by měli mít kontrolu nad svou identitou online i v situacích, kdy je k přístupu k určitým online službám nutná autentizace. Aby měli spotřebitelé přístup ke svým údajům a mohli bezpečně používat produkty a služby, jaké chtějí, aniž by přitom museli používat nesouvisející platformy a zbytečně jim poskytovat své osobní údaje, potřebujeme všeobecně uznávanou veřejnou elektronickou identitu (eID). Kromě toho mohou Evropané profitovat z využívání dat k přijímání lepších rozhodnutí ve veřejné i soukromé sféře.

Ve světě, v němž se nyní velká část veřejné diskuze a politické agitace odehrává online, musíme být připraveni svou demokracii s rozhodností bránit. Občané chtějí vidět, že se na pokusy o manipulaci s informačním prostorem, často ve formě cílených a koordinovaných dezinformačních kampaní, smysluplně reaguje. Evropa potřebuje, aby byl způsob sdílení a správy informací na internetu transparentnější. Důvěryhodná kvalitní média jsou klíčem k demokracii, ale i ke kulturní rozmanitosti. S ohledem na to všechno představí Komise evropský akční plán pro demokracii a také akční plán konkrétně pro média a audiovizuální odvětví.

Digitální aspekt bude mít zásadní význam i v plnění cílů Zelené dohody pro Evropu¹⁴ a cílů udržitelného rozvoje¹⁵. Digitální řešení mohou jakožto důležitý předpoklad přechodu na udržitelný rozvoj posunout vpřed také oběhové hospodářství, podpořit dekarbonizaci všech odvětví a snížit environmentální a sociální stopu výrobků uváděných na trh EU. Obrovskou výhodou při plnění cílů Zelené dohody pro Evropu mohou být digitální řešení například v klíčových odvětvích, jako jsou zemědělství, doprava a energetika.

Díky digitálním řešením, a zejména datům, bude také možné uplatňovat plně integrovaný přístup založený na životním cyklu výrobků, od návrhu přes zajištění zdrojů energie, surovin a dalších vstupů po konečný výrobek, a to až do konce jeho životnosti. Například pomocí sledování, kdy a kde je nejvíce potřeba elektřina, lze zvýšit energetickou účinnost a spotřebovat méně fosilních paliv.

Zároveň je zřejmé, že svou vlastní zelenou transformací musí projít i samo odvětví IKT. Jeho environmentální stopa není zanedbatelná, odhaduje se na 5–9 % celkové světové spotřeby elektřiny a více než 2 % celkových emisí¹⁶. Datová centra a telekomunikace budou muset být energeticky účinnější, opětovně využívat odpadní energii a používat více energie z obnovitelných zdrojů. Do roku 2030 mohou, a měly by, být klimaticky neutrální.

Záleží i na tom, jak se zařízení IKT navrhují, nakupují, spotřebovávají a recyklují. Nad rámec požadavků na energetickou účinnost spadajících pod ekodesign musí být v budoucnu plně oběhová, tedy navržena tak, aby vydržela déle, procházet řádnou údržbou, obsahovat recyklované materiály a být snadno rozebratelná a recyklovatelná.

¹⁴ Zelená dohoda pro Evropu, COM(2019) 640 final ze dne 11. prosince 2019:

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/european-green-deal-communication_en.pdf

¹⁵ Cíle udržitelného rozvoje jsou souborem 17 globálních cílů, jejichž účelem je „dosáhnout lepší a udržitelnější budoucnosti pro všechny“. Jsou definovány v rezoluci OSN 70/1 přijaté na Valném shromáždění v roce 2015: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>.

¹⁶ Světové energetické fórum: <https://www.enerdata.net/publications/executive-briefing/expected-world-energy-consumption-increase-from-digitalization.html>.

Zcela zásadní jsou data také ve zdravotnictví. Digitalizovaná zdravotnická dokumentace, sdružená v evropském prostoru pro data z oblasti veřejného zdraví, může pomoci k lepší léčbě závažných chronických onemocnění včetně rakoviny a vzácných onemocnění, ale i k rovnému přístupu k vysoce kvalitním zdravotnickým službám pro všechny.

Klíčová opatření

- **Nová revidovaná pravidla k prohloubení vnitřního trhu digitálních služeb**, zahrnující větší a jednotné povinnosti online platform a poskytovatelů informačních služeb a přísnější dohled nad politikami, které v EU platformy uplatňují na obsah (4. čtvrtletí 2020, součást balíčku souvisejícího s aktem o digitálních službách).
- **Revize nařízení eIDAS**, jejímž smyslem je zvýšit efektivitu nařízení, rozšířit jeho přínosy i na soukromý sektor a prosadit spolehlivou digitální identitu všech Evropanů (4. čtvrtletí 2020)
- **Akční plán pro média a audiovizuální odvětví** na podporu digitální transformace a konkurenceschopnosti audiovizuálního a mediálního odvětví, přístupu ke kvalitnímu obsahu a plurality sdělovacích prostředků (4. čtvrtletí 2020).
- **Evropský akční plán pro demokracii** ke zvýšení odolnosti našich demokratických systémů, na podporu plurality sdělovacích prostředků a odstranění hrozby externího zasahování do evropských voleb (4. čtvrtletí 2020).
- Iniciativa **Cíl Země**, jejímž výsledkem má být vysoce přesný digitální model (digitální replika) Země, který radikálně zlepší schopnost Evropy předvídat environmentální jevy i její krizový management (od roku 2021).
- **Iniciativa pro elektroniku v oběhovém hospodářství**, spočívající v mobilizaci jak stávajících, tak nových nástrojů v souladu s rámcem politiky udržitelných výrobků podle připravovaného akčního plánu pro oběhové hospodářství. Smyslem je, aby se elektronika navrhovala s ohledem na dlouhou životnost, údržbu, rozmontování, opětovné použití a recyklaci, aby existovalo právo na opravu nebo modernizaci elektronických zařízení a tím prodloužení jejich životnosti, a aby předčasně nezastarávala (2021).
- Iniciativy zaměřené na dosažení klimaticky neutrálních, vysoce energeticky účinných a udržitelných datových center nejpozději do roku 2030 a na transparentnost telekomunikačních operátorů z hlediska jejich environmentální stopy.
- Prosazování **elektronických zdravotních záznamů v jednotném evropském formátu**, který evropským občanům nabídne zabezpečený přístup a výměnu zdravotních údajů v rámci celé EU. Evropský prostor pro data z oblastí veřejného zdraví má přinést lepší bezpečný a zabezpečený přístup k zdravotním údajům a umožnit tak cílený a rychlejší výzkum, diagnostiku a léčbu (od roku 2022).

3. Mezinárodní rozměr – Evropa jako globální hráč

Jak se ukazuje, při hledání odpovědí na politické výzvy je evropský model inspirací pro řadu našich partnerů po celém světě. Nejinak by tomu mělo být v otázkách digitalizace.

Z geopolitického hlediska by EU měla využít svou regulatorní sílu, pokročilé průmyslové a technologické kapacity, diplomatické síly a nástroje financování vnější činnosti a posunout evropský přístup o krok dál a formovat globální interakce. K tomu patří i práce na základě

dohod o přidružení a obchodních dohod, a také dohod v rámci mezinárodních institucí, jako jsou Organizace spojených národů, OECD, ISO a G20, a to s podporou členských států EU.

Silný digitální prvek v politice EU v oblasti rozšíření, sousedství a rozvoje umožní růst a podpoří udržitelný rozvoj, včetně šíření zelených IKT v partnerských zemích a regionech, tak jak se Evropa zavázala v rámci Agendy pro udržitelný rozvoj 2030. Závěry pracovní skupiny EU a Africké unie zaměřené na digitální ekonomiku posílí podporu digitální transformace v Africe, včetně vytvoření jednotného afrického digitálního trhu, na nějž budou v novém víceletém finančním rámci EU k dispozici finanční prostředky.

Mnoho zemí po celém světě již přizpůsobilo svou legislativu přísnému režimu ochrany údajů EU. Tento úspěšný vzor by EU měla zopakovat a aktivně prosazovat také svůj model bezpečného a otevřeného globálního internetu.

Pokud jde o normy, připojili se obchodní partneři EU k jí vedenému úspěšnému procesu definování celosvětových norem pro 5G a internet věcí. Nyní se musí Evropa postavit do čela přijímání a normalizace nové generace technologií: technologie blockchain, superpočítačů, kvantových technologií a algoritmů a nástrojů sdílení a využití dat¹⁷.

V oblasti obchodu a investic se bude Komise dále věnovat neodůvodněným omezením pro evropské společnosti ve třetích zemích, k nimž patří například požadavky na lokalizaci dat, a sledovat ambiciózní cíle v oblastech, jako jsou přístup na trh, respektování práv duševního vlastnictví, výzkum a vývoj a programy normalizace. Probíhající diskuze o vytvoření spolehlivé datové aliance s podobně smýšlejícími partnery, kteří sdílí naše hodnoty a vysoké standardy, by mohla podpořit datové toky a sdružování dostupných vysoce kvalitních dat.

Evropská unie je a bude vůči obchodu a investicím tím nejotevřenějším regionem na světě – pokud každý, kdo do ní vstoupí se záměrem podnikat, přijme a bude respektovat naše pravidla. Komise použije všechny nástroje, které má k dispozici, aby zajistila, že jak unijní, tak mezinárodní předpisy budou všemi dodržovány a že v digitálním odvětví budou stále platit rovné podmínky. V nezbytných případech rovněž navrhne nové předpisy. V současnosti například pracuje na právním nástroji, který by pomohl odstranit narušování vnitřního trhu zahraničními subvencemi.

Strategie pro globální spolupráci v digitální oblasti bude na mezinárodní scéně a v jednáních s partnery prosazovat evropský přístup k digitální transformaci, který vychází z naší dlouhé a úspěšné historie na poli technologií, inovací a vynalézavosti a z našich hodnot, jakými je například otevřenost. Rovněž bude odrážet práci, kterou EU odvádí v Africe a jinde

¹⁷ Například Austrálie, Nový Zéland a Singapur s úspěchem používají evropskou normu pro elektronickou fakturaci. Ta tak zprostředkovává obchodní příležitosti podnikům z EU a uvažuje se o jejím používání na mezinárodní úrovni.

v souvislosti s cíli udržitelného rozvoje, strategií digitalizace pro rozvoj (Digital4Development) a budováním kapacit.

V obraně před manipulativními zásahy do svého informačního prostoru je Evropa na špici a vybuodovala za tím účelem důležité postupy a nástroje. Bude pokračovat v těsné spolupráci se zahraničními partnery, jako je skupina G7, a hledat společná řešení, mimo jiné mezinárodní normy a standardy.

Klíčová opatření

- **Strategie pro globální spolupráci v digitální oblasti** (2021).
- **Bílá kniha o nástroji pro zahraniční subvence** (2. čtvrtletí 2020).
- **Digitální platforma pro rozvoj**, s jejíž pomocí se vytvoří a konsoliduje celounijní přístup, který bude v otázkách digitalizace prosazovat hodnoty EU a mobilizovat členské státy EU, její průmysl, organizace občanské společnosti, finanční instituce, odborníky i technologie.
- Strategie v oblasti **normalizace**, která umožní zavádět interoperabilní technologie v souladu s předpisy EU a prosazovat evropský přístup a zájmy na globální scéně (3. čtvrtletí 2020).
- **Mapování příležitostí a akční plán** na podporu evropského přístupu v bilaterálních vztazích a na mnohostranných fórech (2. čtvrtletí 2020).

4. Závěr

Digitální technologie, jakkoliv pokročilé, jsou pouhým nástrojem. Nedokáží vyřešit všechny naše problémy, ale umožňují nám věci, které byly o generaci dříve nemyslitelné. Úspěšnost evropské digitální strategie bude záviset na tom, jak dobře budeme schopni tyto nástroje používat a nabízet s jejich pomocí veřejné statky evropským občanům.

Ekonomika aktivně využívající data se se svým obrovským transformačním potenciálem dotkne každého z nás a Evropa je připravená všechny její výhody naplno využít. K plnému úspěchu digitální transformace nicméně budeme potřebovat vytvořit odpovídající rámce, které zaručí, že technologie budou důvěryhodné, a podnikům dodají odvahu, pravomoci a prostředky k digitalizaci. Zásadní přitom – a také k upevnění vedoucí pozice Evropy v digitálních technologiích – bude koordinace mezi EU, členskými státy, regiony, občanskou společností a soukromým sektorem.

Evropa je schopná chopit se digitální transformace a definovat celosvětové standardy technologického vývoje. Co je však ještě důležitější: dokáže to učinit s respektem vůči každému jednotlivci a s jeho zapojením. Digitální transformace bude fungovat jedině tehdy, když bude fungovat pro všechny, ne jen pro některé. Bude to skutečně evropský projekt – digitální společnost stojící na evropských hodnotách a pravidlech, která se může stát inspirací pro zbytek světa.

